

**Міністерство освіти і науки України
ВСП «Сарненський педагогічний фаховий коледж
Рівненського державного гуманітарного університету»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Голова приймальної комісії,
керівник ВСП «Сарненський
педагогічний фаховий коледж РДГУ»
Петро ГОРКУНЕНКО**

19 квітня 2023 р.

ПРОГРАМА

**вступного випробування (індивідуальна усна співбесіда) з української мови
для вступу на навчання за освітньо-професійним ступенем
фахового молодшого бакалавра
на основі базової загальної середньої освіти**

**Розглянуто та схвалено на засіданні
предметної екзаменаційної комісії**

Протокол №1 від 18.04.2023 року

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мова належить до найважливіших ознак людини. Вона є засобом і матеріалом формування й становлення особистості людини, її інтелекту, волі, почуттів та формою буття. Мова – це безперервний процес пізнання світу, його освоєння людиною. Вона є засобом спілкування між людьми, передачі власного досвіду іншим і збагачення досвідом інших.

Українська мова є державною мовою України. Це передбачає її пріоритетне використання в усіх сферах суспільного життя. Оволодіння українською мовою сприяє залученню до надбань культури українського народу, виробляє почуття впевненості у власних силах, допомагає свідомо мотивувати вибір майбутньої професії. Досконале володіння державною мовою – важлива умова формування особистості майбутнього фахівця, становлення його високодуховного, національно зорієнтованого світогляду як запоруки професійної кар'єри, передумови формування фахової компетенції. Найважливішим завданням освіти в Україні на сучасному етапі є прилучення молоді до національної культури на основі рідної мови.

Програму підготовки до вступної співбесіди для абітурієнтів ВСП «Сарненський педагогічний фаховий коледж РДГУ» розроблено з урахуванням чинних програм з української мови для 5-9 класів (наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804).

Метою проведення вступної співбесіди є визначення рівня володіння абітурієнтами орфоепічними, орфографічними, морфологічними, лексичними, пунктуаційними, стилістичними нормами сучасної української літературної мови.

Учасники вступних випробувань повинні знати та вміти:

- правильно писати слова з вивченими орфограмами;
- знаходити й виправляти орфографічні помилки;
- визначати в словах усі види приголосних звуків;
- визначати звукове значення букв у слові;
- визначати спосіб творення слів;
- знати лексикологію української мови: розрізняти синоніми, омоніми, антоніми, пароніми, однозначні та багатозначні слова, пряме й переносне значення слів;
- розуміти і пояснювати образне значення фразеологізмів;
- застосовувати морфологічні норми української мови;
- вміти ставити розділові знаки за допомогою вивчених правил у простих та складних реченнях;
- дотримуватися норм мовленнєвого етикету

Вступна співбесіда проводиться усно.

МАТЕРІАЛИ ПРОГРАМИ РОЗПОДІЛЕНО ЗА ТАКИМИ РОЗДІЛАМИ:

1. Фонетика і графіка. Орфоепія і орфографія Правила вживання апострофа, м'якого знака. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних та збігу однакових приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Велика літера та лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження.

2. Будова слова, словотвір і орфографія Вимова і написання префіксів з- (зі-), с-, роз-, без-, пре-, при-, -прі. Змінювання і творення слів. Основні способи словотворення в українській мові. Зміни приголосних при творенні слів. Правопис складних і складноскорочених слів.

3. Морфологія й орфографія Правопис відмінкових закінчень іменників. Правопис найуживаніших суфіксів. Велика буква у власних назвах. Правопис відмінкових закінчень і найуживаніших суфіксів прикметників. Написання складних прикметників. Правопис числівників, займенників, дієслів, прислівників, прийменників, дієприкметників, дієприслівників, часток і вигуків.

4. Синтаксис і пунктуація

Просте речення. Види речень за метою висловлювання: розповідні, питальні, спонукальні. Окличні речення. Члени речення (підмет і присудок; присудок простий і складений; додаток, означення, обставина). Розділові знаки в кінці речення. Тире між

підметом і присудком. Розділові знаки при прикладках і порівняльних зворотах. Повні і неповні речення. Тире в неповних реченнях. Однорідні члени речення. Узагальнювальне слово при однорідних членах речення. Розділові знаки при однорідних членах речення. Звертання і вставні слова (словосполучення, речення). Розділові знаки при них. Відокремлені другорядні члени речення (в тому числі уточнювальні). Розділові знаки при відокремлених членах речення.

Складне речення, його типи. Складносурядне сполучникове речення. Складнопідрядне речення з сполучниками і сполучними словами. Основні види підрядних речень. Розділові знаки в складносурядному і складнопідрядному реченнях. Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому реченні. Пряма й непряма мова. Цитата. Діалог. Розділові знаки при прямій мові, цитаті, діалозі.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Авраменко О. Українська мова: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. К.: Грамота, 2017.
2. Глазова О.П. Українська мова. 5 кл.: підруч. для закладів загальної середньої освіти. Вид. 2-ге, доопр. К.: Видавничий дім «Освіта», 2018.
3. Заболотний О.В., Заболотний В.В. Українська мова: підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ: Генеза, 2016.
4. Заболотний О.В., Заболотний В.В. Українська мова: підруч. для 7-го кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ: Генеза, 2015.
5. Заболотний О., Заболотний В. Українська мова: підруч. для 6-го кл. закл. загальн. серед. освіти. 2-ге вид., переробл. Київ: Генеза, 2020.
6. Орфографічний словник української мови: близько 35000 слів / А.А.Бурячок. 3. вид. К.: Наукова думка, 2000.
7. Словник фразеологізмів та сталих виразів сучасної української мови. 5–11 класи / Олександра Богданова, Марина Коновалова. К.: Основа, 2019.
8. Терещенко В.М. Навчально-практичний посібник: Методика реалізації Українського правопису в новій редакції у закладах загальної середньої освіти. Х.: Соняшник, 2019. 256 с.
9. Тлумачний словник-мінімум української мови: близько 7500 слів / уклад. Л.О.Вашенко, О.М.Єфімов. – 3. вид., виправ. і доп. К.: Довіра, 2001.
10. Хворостяний І. Українська мова: лайфхаки. Х.: Ранок, 2018. 288 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДІ ПІД ЧАС СПІВБЕСІДИ

1. 10-12 балів: вступник безпомилково відповів на всі питання; повно розкрив зміст матеріалу, передбаченого заданими питаннями; виклав свої знання грамотною мовою в певній логічній послідовності; показав вміння ілюструвати теоретичні положення конкретними прикладами; відповідав самостійно без навідних питань викладача.

Можливі одна-дві неточності при висвітленні другорядних питань або в судженнях, які абітурієнт легко виправив після зауваження викладача.

2. 7-9 балів: абітурієнт дає відповідь, що задовольняє ті самі вимоги, що й на 10-12 балів, але допускає деякі помилки, які сам виправляє після зауваження викладача, та поодинокі недоліки в послідовності викладання матеріалу і мовленнєвому оформленні.

3. 4-6 балів: вступник виявляє знання й розуміння основних положень конкретної теми, але викладає матеріал не досить повно і допускає помилки у формулюванні правил, не вміє глибоко і переконливо обґрунтувати свої помилки і відчуває труднощі під час добору прикладів, викладає матеріал непослідовно і допускає помилки у мовленнєвому оформленні відповіді.

4. 1-3 бали: абітурієнт виявляє незнання або нерозуміння навчального матеріалу; не відповідає на більшу половину питань; допускає помилки у визначенні понять, висвітленні теоретичних положень, які не виправляє при зауваженні викладача; вступник не володіє науковою термінологією.

Рівні навчальних досягнень вступників	Бали	Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
I. Початковий	100	1	Вступник виявив незнання або нерозуміння навчального матеріалу
	100	2	Вступник не відповів на більшу частину запитань
	100	3	Вступник не володіє мовознавчою термінологією. Допущені помилки у визначенні понять, висвітленні основних положень, які не виправлені після зауваження викладача
I. Середній	120	4	Вступник не впорався з питаннями, показав недостатню сформованість лінгвістичних умінь та навичок.
	130	5	Вступник допускає помилки у визначенні понять, використанні наукової термінології, які виправлені після кількох навідних питань
	140	6	Вступник недостатньо повно розкриває зміст питань, але показує їхні загальне розуміння.
II. Достатній	150	7	Вступник у викладі матеріалу допускає невеликі прогалини, які виправляє після навідних питань викладача
	160	8	Вступник допускає один-два недоліки при висвітленні основного змісту питань, які усунені після зауваження викладача
	170	9	Вступник допускає помилку або більше двох недоліків при висвітленні додаткових питань, які легко виправлені після зауваження викладача
III. Високий	180	10	Знання, вміння й навички вступника повністю відповідають вимогам програми, зокрема вступник у повному обсязі дає відповіді на питання, але допускає мінімальні неточності у визначенні мовних понять.
	190	11	Знання, вміння й навички вступника повністю відповідають вимогам програми, зокрема вступник безпомилково відповідає на усі визначені та додаткові питання, з легкістю демонструє теоретичні знання на практиці
	200	12	Знання, вміння й навички вступника повністю відповідають вимогам програми, зокрема вступник бездоганно відповідає на основні та додаткові питання, з легкістю демонструє теоретичні знання на практиці, додаючи до відповіді коментарі, використання яких потребує глибокого вивчення матеріалу з використанням додаткової наукової літератури

1	не склав
2	не склав
3	не склав
4	120
5	130
6	140
7	150
8	160
9	170
10	180
11	190
12	200

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ СПІВБЕСІДИ

1. Скільки букв налічує український алфавіт?
2. Скільки голосних звуків в українській мові? Назвіть їх.
3. Якими можуть бути приголосні звуки? Назвіть декілька приголосних.
4. Які букви в транскрипції позначають два звуки? Наведіть приклади.
5. Правила переносу слів.
6. Складні випадки правопису слів з м'яким знаком.
7. Складні випадки правопису слів з апострофом.
8. Складні випадки правопису слів з великої букви.
9. Складні випадки правопису слів з ненаголошеними голосними.
10. Складні випадки правопису слів з подвоєнням і подовженням.
11. Складні випадки правопису слів із спрощенням у групах приголосних.
12. Складні випадки правопису слів із чергуванням голосних, приголосних звуків.
13. Складні випадки правопису слів іншомовного походження.
14. Що вивчає лексикологія?
15. Яке значення, крім прямого, може мати слово?
16. Що таке синоніми? Наведіть приклад.
17. Що таке антоніми? Наведіть приклад.
18. Наведіть приклади фразеологізмів.
19. Які слова називаються власними назвами? Навести приклад.
20. Які способи творення слів ви знаєте? Наведіть приклади.
21. Які частини слова, крім кореня, вам відомі?
22. Які групи частин мови ви знаєте?
23. Назвіть самостійні частини мови.
24. Назвіть службові частини мови.
25. Яка з частин мови не належить ні до самостійних, ні до службових? Чому?
26. Яка частина мови називається іменником?
27. Які ви знаєте відмінки іменників? Назвіть до них питання.
28. Як пишуться складні іменники зі сполучними голосними: *земле\мір, нафто\газ, водо\провід*? Наведіть свої приклади.
29. Поставте у кличному відмінку слова: *мрія, перемога, пісня, Катерина Михайлівна*.
30. Чи змінюються іменники за числами? Наведіть приклад.
31. Як називається частина мови, що означає ознаку предмета? Приклад.
32. Назвіть декілька займенників. Чи змінюються вони за відмінками?
33. Яка синтаксична роль дієслова в реченні? Наведіть приклад речення.
34. Прислівник – це змінна частина мови?
35. Як пишеться не з дієсловами і дієприслівниками? Наведіть приклади.
36. Чи можуть іменники: *діти, гроші, фінанси, солодоці* вживатися в однині?
37. Наведіть приклади іменників середнього роду. Визначте в них закінчення.
38. Провідмінійте числівник *сто*. Які особливості його відмінювання?
39. Як правильно сказати *самий відомий* або *найвідоміший*?
40. Які розділові знаки ставляться при дієприкметниковому і дієприслівниковому зворотах? Наведіть приклад.
41. Які бувають речення?
42. Які головні члени речення вам відомі?
43. Які ви знаєте другорядні члени речення?
44. Що таке однорідні члени речення? Які розділові знаки ставляться при них?
45. Як на письмі виділяються звертання і вставні слова?
46. Чим просте речення відрізняється від складного?
47. Які розділові знаки ставляться в складносурядному і складнопідрядному реченнях?
48. Які розділові знаки ставляться в безсполучниковому складному речення?
49. Які розділові знаки ставляться при прямих мові?
50. Які розділові знаки ставляться при діалозі?

ЗРАЗОК ВІДПОВІДІ ВСТУПНИКА ПІД ЧАС СПІВБЕСІДИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

1. Спрощення в групах приголосних.
2. Правопис префіксів.
3. Утворити ступені порівняння прикметників: *веселий, добрий, німий*.

1. Спрощення в групах приголосних.

Іноді при відмінюванні слова або його творенні виникає важкий для вимови збіг приголосних звуків. Тому в процесі мовлення один з таких приголосних випадає, тобто відбувається спрощення.

Спрощення **відбувається** у вимові й позначається на письмі:

1. У групах приголосних **-ждн-, -здн-** випадає **д**: *виїздити – виїзний, тиждень – тижневий*.
2. У групах приголосних **-стл-, -стн-** випадає **т**: *щастя – щасливий, честь – чесний*.
3. У групах приголосних **-зкн-, -скн-** випадає **к** при творенні дієслів із суфіксом **-ну-**: *бризки – бризнути, блиск – блиснути*.
4. У групі приголосних **-слн-** випадає **л**: *масло – масний, ремесло – ремісник*.
5. У групах приголосних **-рдц-, -рнц-** випадають **д, н**: *чернець – ченці, сердечний – серце*.

Спрощення **НЕ відбувається**:

1. У словах *зап'ястний, кістлявий, пестливий, хвастливий, хворостняк, шістнадцять* і похідних від них.
2. У прикметниках, утворених від іменників іншомовного походження з кінцевим **ст** (відповідний звук не вимовляється): *баласт – баластний, компост – компостний, контраст – контрастний, форпост – форпостний*.
3. У групах приголосних **-стц-, -стч-, -стськ-, -нтськ-, -нтств-**: *артист – артистці, студент – студентський, агент – агентство*.
4. У словах *вискнутути, випускний, пропускний, тоскно, скнара, скніти*.

2. Правопис префіксів З- (ІЗ-, ЗІ-)

1. Префікс **з** перед глухими приголосними **к, п, т, ф, х** переходить у **с**: *сказати, спалахнути, ствердити, сфотографувати, схил*. Перед усіма іншими приголосними пишемо **з** (іноді **із**): *збавити, звести, зжитися, зирнутися*.

Префікс **з-, с-** виступає переважно в словах, корінь яких починається голосним звуком або сполученням приголосного й голосного: *зекономити, зігнорувати, з'їзд, зорієнтуватися, зумовити, згаслий, скоротити, склад і под.*

У тих випадках, коли корінь слова починається сполученням приголосних, пишемо здебільшого префікс **зі-**: *зібгати, зігнути, зідрати, зізнатися, зіпсуватися, зіставити, зіткнення, зіщулитися* тощо. Префікс **зі-** вживається також у словах із коренем, перший склад якого становить сполучення губного та йотованого звукосполучення: *зів'ялий, зім'яти, зіп'ястися* тощо. У деяких словах префікс **зі-** чергується із **зо-**: *зігрівати й зогрівати, зімлівати й зомлівати, зіпрівати й зопрівати, зітліти й зотліти*.

БЕЗ-, РОЗ-, ЧЕРЕЗ- та ін.

2. У префіксах – **без-, від- (од), між-, над-, об-, перед-, під-, понад-, пред-, роз-, через-** – кінцевий дзвінкий приголосний перед глухими не змінюється: *безкрайї, безкорисливий, відкриття, відстань, міжконтинентальний, міжпланетний, надпотужний, обпалити, обтрусити, передплата, передчасний, підтримка, понадплановий, представник, розтягнути, розчин, розхитати, черезплічник*.

ПРЕ-, ПРИ-, ПРІ-

3. Слід розрізняти префікси **пре-** і **при-**: префікс **пре-** вживається переважно в якісних прикметниках і прислівниках для вираження найвищого ступеня ознаки: *прегарний, презавзятий, прекрасний, премудрий, прекрасно, препогано*; префікс **при-** вживається переважно в дієсловах, що означають наближення, приєднання, частковість дії, результат дії

тощо, а також у похідних словах: *прибігти, побудувати, прикрутити, приборкати, пришвидшити; побуття, притулок, прибраний, привабливо.*

Крім того, префікс **пре-** виступає у словах *презирливий, презирство* й у словах старослов'янського походження: *преосвященний, преподобний, престол*, а префікс **при-** вживається в іменниках та прикметниках, утворених від поєднання іменників із прийменниками: *пригірок, приярок; прибережний, прикордонний.*

Префікс **прі-** вживається тільки в словах *прізвисько, прізвище, прірва* та похідних від них.

3. Утворити ступені порівняння прикметників: веселий, добрий, німий.

Веселий – веселіший, більш/менш веселий, найвеселіший, найбільш/найменш веселий.

Добрий – добріший, більш/менш добрий, найдобріший, найбільш/найменш добрий.

Німий – абсолютна ознака.